

Helsingin seudun kauppakamarin, Uudenmaan liiton sekä Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupunkien yhteiset EU-vaaliteesit 2024: Kilpailukykyä, yritysten menestymistä ja kaupunkien elinvoimaa.

Helsingin seudun kauppakamarin, Uudenmaan liiton sekä Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupunkien yhteiset EU-vaaliteesit 2024 Kilpailukykyä, yritysten menestymistä ja kaupunkien elinvoimaa

1. EU:n kaupunkipolitiikan vahvistaminen: Euroopan unioni tarvitsee vahvoja kaupunkeja

Vahva eurooppalainen kaupunkipolitiikka synnyttää kasvua, joka hyödyttää laajasti koko yhteiskuntaa ja tarjoaa resursseja myös kaupunkien ulkopuolella sijaitsevien alueiden kehittämiseen.

- Kaupunkipolitiikka täytyy huomioida nykyistä vahvemmin EU:ssa. Tarvitaan enemmän ja nykyistä järjestelmällisempää vuoropuhelua (1) EU:n ja kaupunkien sekä (2) valtion ja kaupunkien välillä. EU:n, valtion ja aluehallinnon tulee tiivistää yhteistyötä kaupunkien kanssa vaikuttamisessa, päätöksenteossa ja rahoitusinstrumenttien sisältöjen suunnittelussa.
- Kasvaville kaupungeille tulee antaa mahdollisuus hakea itsenäisesti nykyistä enemmän suoraa EU-rahoitusta, koska kilpailukyvyyn edellytykset, uudet työpaikat ja vihreän siirtymän ratkaisut luodaan kaupungeissa. EU-rahoitusta tulee kohdentaa yhä vahvemmin osaamista, energia- ja digimurrosta, tutkimusta ja tuotekehitystä sekä kansainvälisten osaajien houkuttelua edistävään toimintaan.
- Alueiden ja kaupunkien saamaa rahoitusosuutta rakennerahastoista tulee myös tarkastella tuottavuuden kautta. Esimerkiksi Euroopan aluekehitysrahaston rahoituksesta vain murto-osa on kohdistettu eurooppalaiselle kaupunkialoitteelle, joka tukee kaupunkien valmiuksia kehittää kestävää kaupunkiympäristöä.
- Euroopan unionin päätöksenteko tulee olla lähellä kansalaista. Noin 80 % eurooppalaisista asuu kaupungeissa vuonna 2050. Vaikuttavuuden takia on tärkeää, että EU:n seuraava monivuotinen rahoituskehys (2028–2034) sekä siitä rahoitettavat Euroopan rakenne- ja investointirahastot suunnitellaan ja toteutetaan läheisessä yhteistyössä alueellisten toimijoiden kanssa.
- Kasvavia kaupunkeja on tuettava eriarvoisuuden vähentämisessä, syrjäytymisen estämisessä ja hyvien väestösuhteiden edistämiseksi. Myös kehittyneemmille eurooppalaisille alueille täytyy varmistaa EU:n tuki muun muassa asumisen ja liikenteen parantamiseen segregaaion ja kaupunkiköyhyyden ehkäisemiseksi. Aluekehityserojen tarkastelussa tulee siirtyä suuraluetasoa (NUTS2) tarkemmalle tasolle.
- Kaupunkeja on tuettava muutoksessa, jolla luodaan edellytyksiä kestäväälle kehitykselle. Rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen ja liikenteen päästöjen vähentämiseen kaupungit tarvitsevat riittävää rahoitusta. Lisäksi kaupungit tarvitsevat EU:lta lisää työkaluja energiamurrokseen vastaamiseen.

2. Liikenneinfra vahvistaa huoltovarmuutta ja luo kasvun edellytyksiä

Suomen on oltava vahvasti sidoksissa Eurooppaan ja eurooppalaiseen liikenneinfraan, jolla varmistetaan yhteiskunnan huoltovarmuus ja turvallisuus Uudellamaalla. Muissa Pohjoismaissa valtio investoi huomattavasti enemmän pääkaupunkiseutujen liikenneinfrastruktuuriin. Valtion investointien vähyys heikentää Helsingin seudun kilpailukykyä ja houkuttelevuutta yritysten investoinneille verrattuna verrokkikaupunkeihin.

- Suomen on kytkeydyttävä nykyistä paremmin Eurooppaan ja EU:n liikenneverkkoon (TEN-T), joka edistää kestävästä liikkumisesta tavoitteita, sisämarkkinoiden toimintaa ja EU:n taloudellista,

Helsingin seudun kauppakamarin, Uudenmaan liiton sekä Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupunkien yhteiset EU-vaaliteesit 2024: Kilpailukykyä, yritysten menestymistä ja kaupunkien elinvoimaa.

sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta. Huoltovarmuuden ja turvallisuuden näkökulmasta verkon merkitys tulevaisuudessa korostuu entisestään. Muuttuneessa geopoliittisessa tilanteessa Suomen saavutettavuus on varmistettava seuraavalla komission kaudella.

- EU:n on tuettava liikenteen infrastruktuurin kehitystä ennakoitavasti ja siihen tarvittava tuki ja rahoituskanavat on varmistettava. Kaupunkien tarpeet otettava paremmin huomioon liikenteen EU-rahoituksessa.
- Euroopan raja-alueita, joihin Suomi maantieteellisen sijaintinsa puolesta kuuluu kokonaisuudessaan, täytyy tukea muuttuneessa tilanteessa. Liikenteen osalta TEN-T-asetuksen ja CEF-rahoituksen (Connecting Europe Facility) toimeenpanossa on otettava huomioon Suomen pitkä itäraja parantamalla yhteyksiä sekä länteen että etelään. Tallinnan-tunnelin suunnittelussa on otettava huomioon taloudellisten arvioiden lisäksi myös huoltovarmuus, sisämarkkinoiden toiminta ja geopoliittinen merkitys.
- Uudenmaan kaupunkisolmukohtien (Urban Nodes) kehitykseen panostaminen on Suomen huoltovarmuuden ja taloudellisen kehityksen kannalta ratkaisevaa. On tärkeää, että nykyisen TEN-T-asetuksen rahoitusta käytetään täysimääräisesti vahvistamaan TEN-T-verkon palvelutasoa. Kaupungeilla tulee olla suora mahdollisuus hakea rahoitusta Urban Nodes -hankkeisiin.
- EU:n on otettava vahvemmin huomioon Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamat geopoliittiset muutokset. Toimitus- ja huoltovarmuutta koskevia tavoitteita on päivitettävä vastaamaan lisääntyntä tarvetta vastata EU:n ulkorajojen turvallisuudesta. Hyvät lentoyhteydet Suomesta maailmalle sekä kaupunkiraideyhteys Helsinki–Vantaan lentokentälle on turvattava.
- Metropolialueen liikenneinfrarahoituksen alijäämää on korjattava lisäämällä valtion rahoitusosuuksia valtakunnallisesti merkittäviin hankkeisiin hyödyntämällä nykyistä paremmin EU-rahoitusta. Valtion pitää hakea nykyistä aktiivisemmin liikenteen EU-rahoitusta (CEF) pääkaupunkiseudun kilpailukyyn edistämiseen.

3. Suomen kilpailukyky ja EU: Uudenmaan TKI-rahoituksen kaksinkertaistaminen

Suomen tuottavuuskasvun odotukset keskittyvät vahvasti Uudellemaalle. Helsinki-Uusimaa alue sijoittuu EU:n alueellisessa innovaatiokyvykkyyksivertailussa toiselle sijalle Kööpenhaminan jälkeen (Regional Innovation Scoreboard 2023). Uudenmaan osuus Suomen BKT:sta on 40 %, koko maan TKI-investoinneista 50 % ja yritysten patenteista 75 %. Uusimaa on saanut vuosina 2016–2023 ulkomaisista investoinneista 55 %. Lisäksi alue on Suomen kansainvälisin yrityskeskittymä ja siellä on kansainvälisesti merkittävät korkeakoulut ja tutkimuslaitokset osaajapooleineen.

TKI-investointien lisäämisessä on keskityttävä vahvuuksiin, erinomaisuus tulee erinomaisuuksien luo. Yritysten TKI-toiminnasta EU-rahoituksesta on vain 1 %, korkeakoulujen noin 10 % ja tutkimuslaitosten 12 % (2022). Kaupunkien ja kuntien osuus on vähäinen.

- Uudenmaan tavoitteena on, että vuonna 2030 tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot ovat viisi prosenttia maakunnan bruttokansantuotteesta. Tämä edellyttää EU-rahoituksen kaksinkertaistamista. On varmistettava riittävä kansallinen vastinrahoitus sekä luotava uusi EU-hankevalmistelutukimuoto ja lisättävä EU-saantoa kaikilla sektoreilla ja eri rahoitusvälineissä. TKI-toimijoiden (kunnat ja kaupungit, yritykset, kehittämissyhtiöt, korkeakoulut) osallistumismahdollisuudet on turvattava Horisontti Eurooppa -ohjelmassa
- Uudenmaan tulee pyrkiä hyödyntämään paremmin EU:n sisämarkkinoiden mahdollisuudet. EU:n globaalia kilpailukykyä ja teknologista kehitystä on vahvistettava. EU:n pitkän aikavälin

Helsingin seudun kauppakamarin, Uudenmaan liiton sekä Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupunkien yhteiset EU-vaaliteesit 2024: Kilpailukykyä, yritysten menestymistä ja kaupunkien elinvoimaa.

strateginen kilpailukyky perustuu unionin omien vahvuuksien kehittämiseksi ja markkinaehtoisille ratkaisuille.

- EU:n on mahdollistettava osaajien houkuttelu ja tuettava ympäristö- ja energiaratkaisuihin ja digitalisaatioon liittyvän osaamisen, koulutuspaikkojen ja tutkimuksen kasvattamista. Sujuvia työpöytämaahanmuuton väyliä Eurooppaan on lisättävä ja selkeytettävä.
- Euroopasta on tehtävä teknologisesti edistynyt ja digitaalisesti osaava toimintaympäristö. Digitaalisen ja vihreän siirtymän onnistuminen tarvitsee vahvempaa tukea ja huomiota EU-tasolta, jotta kaikki kansalaiset pidetään mukana jatkuvasti kehittyvässä toimintaympäristössä.
- Pääkaupunkiseudun edellytyksiä tukea EU:n strategista autonomiaa tulee edistää. Pääkaupunkiseudulla on vahva potentiaali kehittää kvanttiteknologiaa, puolijohteiden valmistusta ja elinkeinoelämää vahvistavaa palveluliiketoimintaa (esimerkiksi Kvanttinova-hanke). Pääkaupunkiseudun vahva profiloituminen uusien innovaatioiden osaamiskeskittymänä EU-tasolla on tärkeää kehitysrahoituksen turvaamiseksi.
- Kaupungit toimivat sekä merkittävinä innovaatio- ja ekosysteemialustoina että eurooppalaisina edelläkävijöinä esimerkiksi globaaleihin ja alueellisiin haasteisiin liittyvissä ratkaisuisissa. EU:n kilpailukykyä tulee vahvistaa tutkimus-, tuotekehitys- ja innovaatiotoiminnassa korostaen kilpailullisia kriteerejä hankerahoituksessa. Pääkaupunkiseudun kannalta on tärkeää, että innovaatiotoimintaa tukeva seuraavan tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman vuosille 2028–2043 (FP10) rahoitusta lisätään ja ohjataan paremmin kaupunkien käyttöön.